



Nro. 35.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Octobernek 30-dik napján 1795.
esztendőben.*

A' Rénus innenső részéről.

A' jelenvaló hólnapnak 18-dikán történt tsatá-
ról, és az azt megelőzőt környülállásokról
bővebb tudósítást küldött Gr. *Wurser* a' Felséges
udvari hadi Kancelláriához, mellyet tegnapi na-
pon közlött is velünk a' Bétsi udvari diarium. Az
ellenség ellen küldetett Cs. Kir. seregeknek colon-
neit *Hocze*, *Dévay*, *Frölich*, *Bajalich* és *Latour*
Generálisokra bizta Gr. *Wurmser*. A' Rénus jobb
és Neckár bal partyai közt táborozott Frantzia-
ságot *Hotze*; a' Neckár jobb partyán és a' Gal-
genbergen lévőket *Frölich* és *Bajalich*, a' Fran-
tzia tábor derekát pedig *Dévay* Generális támad-
ták meg. Ennek corpusánál maradt maga Gróf
Wurmser is, hogy ekképen mintegy közép pont-

ról láthassa, miként follyanak mind itt mind amott a' dolgok. *Hotze* vezér Octob. 17-dikét követett éjféli után meg támadvan, 's hátrább vervén a' Fr. külső vigyázatokat bé nyomult a' Neckár szigetéig, holott sok kártátsokkal és haubitzákkal közöntötték őket a' Frantziák; de ő sem a' golyóbisoknak záporaitól, sem a' Szerviai szabad seregnek vízfza nyomatásától meg nem rettenvén, kevés pihenése után, három oldalról rajta hajtott a' nevezett szigetre, diadalmat vett az ott volt Frantziáságon, sok embert le vagdalt, és 15 tisztet 's 300 köz embert rabságba ejtett. Ezen tűzben a' Ferdinánd fő hertzeg (vált Eszterházy Imre) huszár regementjéből *Lussignan* Oberster, *Stephais* Obristlajtinánt, és *Zimmich* Fő Strázsamester a' Szerviai szabad seregből igen vitézi módon viselték magokat.

Dévay Generális a' *Schweezingen* és *Heidelberg*a közt fekvő térségen ütvén az ellenségre, mingyárt akkor el fogta *Oudinot* Fr. vezért, onnan a' *Feudenheim* alatt tanyázott Frantziákra küldötte *B. Davidovich* Generálist néhány granatéros batallionokkal és lovas escadronokkal, a' ki szersentséssen rajtok ütvén, őket meg győzte, és széllyel üzte, holott Gr. *Klenau* Oberster a' *Wurmser* regementjéből; *Neumann* kapitány a' *Kaunitz*éből; *Vogel* kapitány a' *Koloredó* *Ventzel*éből; *Smidel* kapitány a' *Ferdinánd* Fő hertzegéből; *Pfanzelter* Fő strázsamester a' *Károly* fő hertzegéből; *B. Bekhard* kapitány a' *Gyulay* szabad seregéből; és *Bideskúti* Obristlajtinánt, mások felett meg különböztették magokat. A' *Wurmser* huszár regementjéből való *Kárász* fel hadnagy az áltai tette magát leg inkább érdemessé, hogy a' külső örrökön állott Frantziákat úgy meg tudta lopni, hogy csak akkor vették őket észre, midőn már nyakok körül pengett a' magyar szablya. — A' Gr. *Latour* F. M. Lajtinánt vezérlése alatt lévő seregek is dicsíretesen viselték ezen alkalmatossággal magokat, 's azok közt az *Eszterházy*

vacans regementjéből való Fő strázsamester Gr. *Hohenfeld*, Gr. *Latour* kapitány, és a' nevezett vezérnek adjutánsa *Rejsinger* fel-hadnagy. *Frölich* Generális nagyon magasztallya a' Lobkovitz könnyű szerű lovas regementjét, nevezetessen herczeg *Schwartzenberg* kapitányt; *Fedák* Obristlajtinántot az Erdödy hufzár regementjéből; *Andrassy*, *Hermann* és *Morzin* kapitányokat a' Gyulay szabad seregéből; végre *Bajjalich* Generális *Piatsek* Oberstert, és Gr. *Sermáge* fő Strázsamestert az Erdödy regementjéből.

Az *Octob. 18-dik* napján földre le ereszkedett sűrű köd alatt ismét öfzve gyüllött a' Frantzia lovasság és gyalogság, de ekkor sem bóldogúlhattott, mivel ellenek menvén *Spissich* Oberster a' *Wurmser*'s Székely hufzárokkal, és a' *Kinsky* könnyű lovassaival, mindeniket vízfza verte, 's 300 embereket a' földre le terítette. Ezen alkalmatossággal különös vitézségeknek jeles próbáit adták Gr. *Kinsky* fő Strázsamester, Gr. *Bubna*, *Theumann* és *La Bourde* kapitányok a' *Kinsky* könnyű lovas seregéből; *Buday*, *Lusińszky*, *Wrede*, *Szentiványi*, *B. Moor* és *Frimond* kapitányok a' *Wurmser* hufzár regementjéből.

Ezen két napi tsatában, Gr. *Wurmser* jelentése szerént, 2000 embernél több vesztesége vólt a' Frantziáknak, ide nem számlálván az *Oudinot* Generálissal együtt rabságba esett 19 tiztet és 500 köz embert. Ellenben a' Cs. K. seregektől 111 ember és 161 ló maradt a' tsata piatzon; 526 ember 's 244 ló esett sebbe, és 27 ember 's 29 ló tévelyedett el.

Meg hóltak *Durdy* kapitány a' Generál *Quartiermeister* Stabtól; *Simonyi* kapitány a' Gyulay szabad seregéből; *Karató* hadnagy a' Császár dragónyos regementjéből; *Boros* és *Naszwady* fel hadnagyk a' *Ferdinánd* herczeg hufzár regementjéből; *Ternyei* és *Bézsán* hadnagyk az Erdődieből; végtére *Kuhn* zázlótartó a' *Lattermann*éből.

Sebbe estek *Rombert* kapit. a' G. Q. M. Stab tól; *Ivánka* Felhadnagy a' Bydeskuti; *Kalló* allhadnagy a' Fronius; *Pillati* kapitány és *Petit*, 's *Gebhard* allhadnagyok a' Weidenfeld granatéros batallionjaitól; *Killró* felhadnagy Kaunitz; *Walsch* Oberster és *Roisin* zászló tartó a' Gemmingen; *Andrássy* kapitány a' Gyulay; *Keszler* alhadnagy a' Székely gyalog; *Kajser József* felhadnagy és *Raszkovich* zászlótartó a' Horváth; *Simmich* fő Strázsamester a' Szerviai szabad seregektől; *Ottillien* felhadnagy a' Császár dragonyos regementéből; *Theumern* és *Laborde* kapitányok és *Vietóris* hadnagy a' Kinszky könnyű szerű lovas regementjéből; *Grosszer* fő Strázsamester, *Swartzenberg*'s *Mockeln* hertzeg kapitányok; *Jelleky* felhadnagy, és *Visconti*'s *Unruhe* allhadnagyok a' Lobkovitz könnyű szerű lovas seregéből; *Biccono*'s *Lang* kapitányok, és *Nagy* allhadnagy az Erdödy hufzár regementjéből.

Végtére ekként fejezi ki magát Gr. *Wurmser*, hogy el múlhatatlan kötelességének lenni esméri Gr. *Bellegarde* Generálist, mint ezen hadi történet plánumának mind ki gondolóját, mind ki rendelőjét, mind szerentsés végbe vivőjét, a' ki nemcsak ezen mostani, hanem más történetekben is különös hadi talentomait mutatta, Ő Cs. Kir. Felsége különös kegyelmességébe ajánlani.

Az *Ehrenbreitsteini* várból azt a' tudósítást vette *Clerfayt* Feldmarsál, hogy minekutánna a' Cs. K. hadi seregek oda közelgettek, és az abban lévő katona őrizettel *Sechter* Obristlajtinánt kitesapott volna, *Octob. 28-dikát* követett éjjel el futott az alél az ellenség, számos 10 fontos gránátokat, 24 fontos ágyú golyóbisokat, és 36 fontos bombákat hagyván a' tábor helyén.

Nagy Britannia.

Az *Artésiai* Gróf hadi expeditiójáról *Londonban* ment tudósítások ezt foglalják magokban. Minek-

utánna a' *Noirmoutier* szigetbéli kórmányozó megvetette volna az Anglus Admirálisnak kérését, ostromlani kezdték azt az Anglusok és emigránsok, de ilyenképen sem bóldogúlhattak. Egy ottan lévő hajó seregbéli tisztt illetően foglalatu levelet irt Londonba: „Még most is a' *Noirmoutier* sziget mellett vagyunk *Doyle* Generálissal egygyütt, noha mind ágyui, mind munitziói, mind őrző katonái bőséggel vagynak ezen szigetnek: még is mindazáltal nagy veszteség nélkül is el foghatnánk, ha az ezen sziget és Fr. partok közt lévő passust magunkévá tehetnénk. Már is szélylyel rontottunk egy ágyúzó hajóját; hanem a' viznek nevekedésével más hajók is mehetnek segítségére. *Charette* Generális egyet értőleg vagyon *Doyle* Generálissal; nem régiben meg támadta, 's meg verte a' republikanusokat, és 400 embereket meg ölt, 's 9 ágyújokat el vett. Ma napon indulunk ki az *Isle-Dieu* sziget ellen, melyben kevés, és erőtelen katona őrizet vagyon; talán jobban segíthettyük onnan *Charettét*, kinek már is elég fegyvert és munitziót szolgáltatunk. *Doyle* Generális igen hasznos rendelkezéseket tett, és *Warren* Admirális kéz dolgainkat előmenetelesíteni. Fel kértük a' *Noirmoutieri* szigetet, de üres választ nyertünk, és mivel kevés hasznunkra szolgálhatna, félbe szakasztottuk az ostromlást. *St. Gilles* mellett segítő seregeket szállítottunk ki *Charettének*, ezen szigettel által ellenben fekszik a' *Dieu* sziget — kevés édes vizünk vagyon, lovaink igen húllanak 's a' t.“

Puisaye, a' ki alkalmatosságot nyert a' Kis Britanniába való ki szállásra, azt írta az *Artésiai* Grófnak a' *Vilainei* pártokról, hogy ő 12000 Chouánsokat verbuált szolgálattýára. A' nevezet királyi hertzeg, 2500 főből álló corpusával, az emigránsokkal, és a' *Houati* szigetből ki vitt artillériával *Doyle* Generális mellett vagyon, 's várja azon szerentsés alkalmatosságot, mellyben

a' Frantzia partokra ki száljon, 's öfzve kaptsol-
hassa magát *Charettével*.

Az Angliába küldetett Fr. Commissáriusok sok bajoskodásaik után engedelmet nyertek a' Doverből Kanterburyba való menetelre, holott a' kórmányfzék által hozzájuk küldött deputátus conferentziát fog velek tartani, 's követségeknek tárgyáról értekezni. Jóllehet sokan óhajtyák, és hiszik őket a' békesség dolgában jötteknek lenni: mindazáltal kevés reménységek lehet, hogy most velek békességet szerezzen Anglia.

Ismét 30 kereskedő hajók érkeztek a' nyugoti Indiai flottától a' *Británniai* kikötő helyekbe. Az ott lévő Britanniai ármádiáról, és katonai őrizetekről küldött tudósítások tellyesek szomorú jelenségekkel, nemcsak az ellenség fegyvere, hanem a' sárga hideg is puztíttya az Anglus seregeket, el annyira, hogy egyetlen egy regimentből 8 tisztet ölt meg a' nyavalya. Egyedül az *Abercrombie* Generális fegyverének jövendőbeli szerentséjére támaszkodik a' ministerium, 's ugyan ezért mind úntalan siettetti az Amérikába rendelt hadi seregeknek, és hajóknak ki indulásokat.

Az Amérikai Szabad Státusoknak előülője *Washington* úr néhány *Bostoni* előkelő embereknek, a' kik a' N. Britanniaival szerzett barátságos, és commerciális tracta ellen instántziát adtak bé a' Congressusnak, azt válaszolta, hogy azon republikának constitutiója helyes okokra nézve az előülőnek és a' Tanátsnak engedte a' tractátusoknak szerzésére való hatalmat; mellyre nézve ő nem engedi magát mások értelme által igazgatatni, hanem lelke ismérte meg gyözödése szerént köteles az egygyesült Státusoknak köz bóldogságát a' leg alkalmasabb eszközök által fenn tartani 's öregbíteni, és hogy a' Brittusokkal való békeséges tractát is illy végből szerzette 's a' t.

Octob. 5-dikén két *divisio* transport hajók indultak ki Amerika felé, a' mellyeken lévő seregek mind addig *Barbadosban* fognak maradni, valamедdig *Abercrombie* Generális a' több seregekkel együtt oda érkezik. Az egész *Grenadai* tartományt, annak fő városán *Grenadan* kívül, elfoglalták a' Frantziák.

Batáviai Respublika.

A' Párisi utolsó véres zenebonának hire Oct. 12-dikén vitetett meg *Hágába*, melly nem kis nyughatatlanságot okozott a' Hollandus Patriótáknak, mivel a' Fr. respublikának eltöröltetése az ő szabadságoknak és egyenlőségeknek ingadozó alkotmányát is örökösen a' földalá temetné. Nemcsak jóvá hagyta a' Zélandiai tartomány, hogy küldötjei meg nem egyeztek a' nemzeti Conventnek öszve gyűllésében, hanem világosan megmondatta a' Hollandiai tartomány képviselőinek, hogy meg nem engedi azon tartománybéli lakosoknak számba vétetését. *Frieslandia* is ellene mondott a' nemzeti Convent öszve gyűjtésének. A' nationális gárdisták avagy fegyveres polgárság a' több városokból *Hágába* menni szándékoztak Oct. 15-kére, olly véggel, hogy a' nemzeti gyűllésnek öszve hivátását annál jobban sietettessék. Az előbbi ministerium tselekedeteinek vizsgálására ki rendeltett Commissió két nevezetes kérdéseket fog eleikbe tenni. 1.) Hová lett az a' nagy summa pénz, a' melly a' felettébb való adó által ki sajtóltatott a' polgárság érzényéből? 2.) Kik lettenek legyen azok a' ministerek, a' kik ezen dologban részestlenek.

A' Párisi utolsó zenebonáról való hirt egy *Rysseli* kurir vitte meg a' Hágában lévő Frantzia ministernek *Noel* úrnak, *Rysselbe* pedig a' telegrafus által küldetett meg az arról való tudositás. A' Hágai Köz Rendek, és a' Hollandiai tartománynak képviselői Oct. 11-két követett éjjel gyűl-

lést tartottak, 's egész viradtig együtt vóltak, mellyre egy Párisból ment kurir adott alkalmatosságot. *Richard*, *Ramel*, és *Tibout* Fr. képviselők *Amsterdámba* utazván holzizas conferentziát tartottak az ott lakó kereskedőkkel. Onnan *Utrechtbe* utazott *Richard*, de mi végre senki sem tudja. — Oda ment *Moreau* komandirozó Fr. Generális is nyóltzad napi *Hágában* való mulatása után; helyette *Macdonald* Generális lett a' *Hágai* katoná örizetnek kórmányozójává. A' Helytartó Fejedelem házi bútorjainak el adatása után Oct. 12-dikére rendeltetett a' borainak el adatása.

Frantzia Ország.

A' Párisi engedetlen, és háladatlan lakosokat kemény fenyték alá akarja a' Convent vetni, melly végre következő decretumokat hozott. 1.) Páris városának nem fog többé a' nemzet kasszájára kenyér és hús adatni, melly eddig felettébb nagy summában került, hanem minden tehetős lakos gondolkozzék maga élelméről, egyedül a' szegényeknek és munkásoknak fog ennekutánna mind kenyér mind hús adatni. 2.) Három katoná Commissió állitassék fel az utólsó öfzve eskütteknek, és rebelliseknek meg itélésekre. 3.) Az öfzve eskütteknek fejeik, és a' kik legelsőben tüzet adtak a' rendes katonákra, szententziáztassanak halálra. 4.) A' kik a' Rojalistáknak commissiójokat magokra válalták, az ablakokból lövöldöztek, vagy befzedjeik, vagy írásaik által a' Convent ellen a' népet felingerlették; és a' kik a' rebellis colonnékhez tsatolták magokat, küldessenek számkivetésbe. 5.) A' rebellisekhez állott linea truppok 4 elztendeig való vasba verettessenek. 6.) Szabad ne legyen a' város olztályainak gyűléseket tartani. 7.) A' rebelliseknek segítséget küldött városok is példásan büntettessenek meg. Ezen utólsó zenebona indítóinak lenni mondatnak: a' *Nivernoisi* hertzeg; *Gontand* markió, *Langeron*

Gróf; Segur, és Sz. Chaumont markiók; *Serizi* ritter; *Lachretelle*; a' *St. Eustáchi* külső városnak plebánusa, és vele együtt sok papság.

Az ezen zenebonának alkalmatosságával megöletteknek számát szorossan meg nem lehet határozni. Némellyek 400-ra, mások 4000-re, ismét mások 10 's 12000-re, mások többre 's kevesebbre teszik. Hogy nem kevés számmal húllottak légyen el, abból is ki tettik, hogy a' rebellisek a' *Wendomei* piatztól fogva a' *Feronnerie* nevű úttzáig nyultanak ki, és 80 ágyúkból lövöldöztek reájok a' patrióta seregek. Néhány osztályoknál három lilomos fehér zászlók, és *XVIII Lajos* király nevével jedzett kártyák találtattak. — A' Páris alá ment hadi seregek olly számosak, hogy a' városban magában kvártélyt nem találhatnak, hanem a' szomszéd helységekbe osztattak ki. — *Neufchatelben* (*Neocomiumban*) 4000 emigránsokból és szökött katonákból álló sereg gyüllött öfzve, olly véggel, hogy a' midön *Conde* hertzeg a' *Basileai* kantonon által *Fr. Országba* bé fog tsapni, vele magokat öfzve kaptsolhassák, és második *Wendét* tsinálhassanak *Franche-Comté*ből. Jókor észre vévén a' *Neufchateli* magistratus a' dolgot, minden fegyvereket el vétette.

Azok a' nemzeti gárdisták, a' kik a' rebellisekhez tsatolván magokat meg akarták a' *Convent* tagjait öldösni, minden előbbi jussaikat el vesztették, a' város osztályainak kasszaik, és zászlóik el vétettek; a' stábjok tiztségeikből le hányattak, és szorgalmatossan foglalatoskodnak a' katonacommissiók nyomozásokban. A' *Convent* a' zenebona alatt a' *Jakobinusokat* magához húzta, a' nem régen ellenek hozatott decretumokat el törölte, a' tömlötzökbe zárt gyanús polgárokat szabadon botsátatta 's fel fegyverkeztette. Melly dolgon meg bátorodván a' *Conventnek* *Jakobinusi* indulattal biró tagjai azt állatták, hogy a' respublikának zúrzavarjai, és veszedelmei a' *Jakobinu-*

sok ellen való kegyetlenségtől és az emigránsokhoz 's papsághoz mutatott nagy engedelmességtől vették légyen eredeteket, 's mindjárt akkor azt javaslották, hogy kegyelmesebben kell bánni a' Jakobinusokkal; ellenben a' Convent azt végzette, hogy sem a' Jakobinismust, sem a' monárcchiát soha vissza nem állittya.

Octob. 8-dikán minden fegyverei el vétettek a' *Lepelletier*, és *Theater-Francois* nevű osztályoknak; három óra alatt az egész dolog végbe ment. Ezen fegyverek által igen sokkal szaporodott a' nemzeti fegyveres tár. Az ezen napon tartott gyűlésben a' Convent eleibe vezérlette *Barrás* Generális, a' kitt. i. *Menou* Generális helyett a' linea trappok vezérjévé tettek a' nemzeti képviselők, *Berruyer* Generálist, és azokat a' tiszteket 's katonákat, a' kik az utolsó zenebonában a' Conventet védelmezték. A' nevezett Generálist, és a' gránatérosok közül egynéhányat meg ölelte az előölü, az egész Convent fel állott, 's ekként kiáltott a' halgatóknak tapsolásai közt; *Éllyen a' republika!*

Azután következett napon tartott gyűlésben azt végzette a' Convent, hogy a' Közjóra és bátorságra ügyelő Commissiók mennél hamarább adják bé a' *Quiberonban* el fogatott és meg öletett emigránsoknak lajstromát, 's tegyék azt nyomtatás által közönségessé, attól tartván, hogy azok közül sokan el szöktek, Párisba mentek, és hogy pártosságra indíthassak a' batallionokat, szolgálatot vettek közöttök.

Az utolsó zenebonának alkalmatosságával a' *la Force* nevű tömlötzben ülő foglyok közül 500-an öszve adták magokat, meg kötözték a' tömlötztartókat, és bé akarták a' kapukat rontani, hanem katonák menvén ellenek, tüzet adtak reájok, egynéhányat közülök a' földre terítettek, 's illy móddal a' többit is le ültették. A' *Lepelletier* nevű osztálynak iró szobájában egy olly cir-

culáris levél találtatott, melly ezen igékkel valameg bélyegezve: a' királynak, és a' törvénynek nevében, melly által segítséget, katonákat, és eleséget akartak az osztályoktól kérni, és XVIII Lajost a' királyi tronusba ültetni.

Dutilch Generál adjutáns következő foglaltú levelet küldött *Nantesből Párisba Octob. 4-én:* „*Hoche* fő vezér azt írja nékem Octob. 2-dikán, *Macheruli* fő kvártélyából, hogy a' mi seregeink egészen meg verték *Charettét*. *Gverin* a' *St. Marresi* cantonnak vezérje 400 rebellisekkel együtt meg öletett. A' többi rebellisek széllyel szórattak; vitézeink közül 11 ember hüllott el, 's 23 esett sebbe. A' *Bellevillebe* marsirozott seregeknek magok viseletével tökéletesen meg elégzik *Hoche* Generális, a' mellyek tegnap a' leg szebb rendben, és minden törvénytelenések nélkül oda bé is mentek, a' pártos parasztok magok is azt beszélik, hogy reá úntak erre a' kegyetlen háborúra. —

D á n i a.

Egy különös követségnek neme történt nem régiben *Koppenhágában*, mellyre különös figyelemességgel vólt a' Publicum. A' napnyugoti Indiában fekvő *Tranquebarnak* lakosai felettébb nyomorgattatván az ott lévő *Dánus* Helytartó által, de semmi módot nem találván panaszaiknak a' királyi trónus eleibe való küldetésére: egy *Sinnaja Naiker* nevű 20 esztendő, szép természetű és ábrázatú, 's tsendes maga viseletű *Málabarus* ifjú életének veszedelmével is szolgálni kívánt hazájának, és egy Európába indulni készülő *Dánus* hajón magát el rejtven, midőn már a' tengernek derekán lett vólna a' hajó, a' hajós kapitány lábaihoz borúlt, és azon esedezett, hogy mivel néki felettébb való nagy kívánsága vagyon Európának szemlélésére, vegye őtet maga szolgálattyába. — Nem ellenkezett kívánságával a' hajós kapitány

akarattya, fel vette ötet, de a' ki *Koppenhágába* érkezvén legelsőben is azt tudakozta, hol lakik a' korona örököse, kihez el vezetettvén a' nálla lévő hiteles levelet bé nyújtotta, és mivel mind a' Dániai, mind az Angliai nyelvet tökéletesen értette, előbeszéllette a' *Tranquebári* Helytartónak kegyetlenségét, hazájának nyomorúságát, és hazájabélieknek sok vízontagságait. A' korona örököse tsendessen meg halgatván panaszát, olly vizagztalással botsátotta el maga elöl, hogy könnyeséget szerez hazája fiainak. Az ifjú *Malabarus* a' hertzeg elöl való kimenetelekor arra kérte ötet, hogy azon kóldus gyermeknek, a' ki ötet hozzá vezette, adjon valami költségetskét, mivel magának semmi pénze nintsen. Valakik láttyák, 's beszélteni halltyák ezen Indiai ifjat, mindnyámeg kedvellik, szép maga viseletéért és tsendes 's okos beszédjéért.

Lengyel Ország.

Octob. első napját követett éjjel 20 személyt fogtak el Warsóviában a' Ruszszusok azok közül a' Lengyel patrióták közül, a' kik a' Frantziáknak *Rénuson* való által jövedelekről szabadon beszéllettek, és örvendettek, magokat árestomba tsukták, írásaikat pedig el petsételtették, hanem nyomozások után egynéhányat el botsátottak közülök. *Grodnóból* írják, hogy a' Lengyel király *Mohilowba*, fejer Russiának nevezetes várasába, fog menni, 's ottan tölteni el életének hátra lévő részét. Az illyetén híreknek kevés hitelt adnak az értelmes olvasók, a' kik gyakorta olvasták a' közönséges levelekben, hogy ez a' szerentsétlen fejedelem most Rómába, majd Pétersburgba, most *Warsóviába*, majd ismét másuvá fogna menni 's ott lakni.

Kurlandiában is sok szép örökségeket ajánlékozott az Orosz Császárné az hertzegi jószág-

ból az érdeemes embereknek; nevezetesen *Phalen* Kurlandiai Gubernátornak, *Howen* titkos Tanácsosnak, *Recke* alszónyságnak, és *Subow* Generálisnak, a kinek a' Warsóviai revolútióban egy lába el lövetett. A' *Kurlandiai*, *Semigalliai*, és *Pilteni* lakosok számba vétetvén 404266-nak lenni találtattak.

Azoknak a' *Poseni* evangelikus gyülekezeteknek emlékezetekre, a' mellyek a' Lengyel revolúciónak tüze alatt, különös hivségeket mutatták a' Prussiai királyhoz, 95 darab medálliat veretett a' Prussiai király, a' mellyeknek egyik oldalán a' király képe, másik oldalán pedig ez a' felülmetzés vagyon: *Jobbágyi hívség*.

Török Birodalom.

Banyalukáról Octob. 12-dikén. A' Bosniai határoknak meg határozása sok nehézségek alá vagyon vettelve, a' *Konstántzinápolyból* e' végre küldetett, és a' határoknak ki mutatására ment *Commissariusok*at vasba verték a' Bosnyákok, 's halállal fenyegették, hogyha meg nem szűnnek munkáiktól. A' *Commissariusok*nak szerentséjekre egynéhány száz embert vivén ellenek a' *Travnik*i Basa, széllyel üzte a' fejes Bosnyákokat, 's vas bilintsekbe verette a' zenebonának indítóit.

Egész *Bosniában* uralkodik az emberek közt való dög halál, avagy pestis, el annyira, hogy *Bányaluka* várasában magában 2800 musulmann költözött két hólnap alatt a' Mahomet próféta földi paraditsomába, ide nem számlálván az ott meg holt keresztényeket, kiknek nem kevés vólt a' száma. Néhány napoktól fogva nem annyira dühösködött mint ennekelötte. Egy musulmannak egymás után 4 feleségei hóltak meg, 's egy és a' leg vénebb maradt életben. Vigasztalhatat.

lanúl szánva egy szép *Georgiai* ágyasát, a' kit 900 piasteren vett nem régiben egy *Konstántzínápolyi* ember kereskedőtől.

Egy paráznaságban találtatott aszfzony következendő módon büntettetett meg a' házasság törésért 14 napokkal ennekelötte : minekutánna a' szeretője egy Török ifjú futása által meg mentette volna életét a' Török kés életől, a' meg ragudt férfi szamár hátára ültette a' városnak minden úttzáin meg hordoztatta a' feleséget, és mindennek meg engedte, hogy sárral, ganéjjal és rodthatt tójásokkal meg hajigálják. Ezen gyalázatos büntetésnek végzése után egy félig fővénynyel meg töltött hosszú zsákba bé varta, 's a' *Verbasz* folyó vizébe hajította. Hogy ez a' büntetésnek neme nem mostani módi legyen a' Török Birodalomban, láthatni az *Osmanográfiának* 1-ső darabjában.

A' *Konstántzínápolyban* lévő Fr. minister, *Verninac* polgár szüntelen azon iparkodik, hogy a' Fr. respublika partyára vonhassa a' Fényes Portát, melly igyekezetében nagy akadályára vagynak némelly Európai ministerek, de kiváltképen az Anglus minister. Az ott lévő *Pétersburgi* minister *Kotsubey* úr 3 különös kikötő helyet kívánt az Archipelagusban az Orosz hajók számára, és azt is kérte, hogy azon ki kötő helyekben szabad legyen az Orosz Birodalomnak hajó építő és fegyveres házakat építeni, melly által nagyon előmeneteléssé tétetne a' fekete tengerből a' közép tengerbe való Orosz kereskedés, egyébaránt egészlen meg esmérné a' Pétersburgi udvar a' fényes Portának azon kikötő helyekben való territoriális felsőségét. Erre egyenesen és rövideden azt felelte a' Fényes Porta, hogy sem a' Pétersburgi udvarnak, sem másnak nem engedhet ilyen privilegiumot. Másodszori sőt harmadszori sürgetésére is üres válasszal botsátatott el az Orosz követ,

Elegyes Történetek.

A' Sz. Mihály napi *Lipsiai* vásár alkalmatosságával, egy tzifra köntösű jáger elmegy *Hek-scher Abraham Márkus* nevű Hamburgi drága kövekkel, 's orientális gyöngyökkel kereskedő Zsidóhoz, 's jelenti, hogy az ura, ez 's ez a' hertzeg portékát akar tölle venni. A' Zsidó, mintegy 70 vagy 80 ezer forint árrú portékájával, meg örülvén a' nyereségnek, elmegy szállásáról a' jágerrel együtt, 's mai napig is oda van, mind az egyik, mind a' másik el tűnt. Kétségkívül olly helyre, 's olly hertzeghez vezette ötet a' jáger, a' hol, és a' ki által, mind betses portékáitól, mind életétől meg folytatótt. Egy özvegyet és 7 árva gyermeket hagyott maga után. *Lomnitz Izsák Benjamin* Hamburgi kereskedő, és az el veszett Zsidónak veje 200 louisdort ígír a' közönséges újság levelekben annak, a' ki ipájának hol létét, avagy életét és halálát ki jelenti. — Az Orániai örökös hertzeg még most is Berlinben mulat, és a' mint mondják, feleségestől együtt a' Prussziai Birodalomban fog le telepedni. *Lajos* Prussziai királyi hertzeg aszszony most született magzattya Octob. 6 dik napján kereszteltetett meg a' Berlini udvari pap és egyházi Tanátsos *Sack* úr által, és *Fridrik Wilhelm Károly György* nevet kapott. — *Zimmermann János György* Hannoverai igen tudós és híres medicus, a' V. Fejedelemnek udvari orvosa, sok Európai tudós Társaságoknak tagja, Octob. 9-dik napján, életének 67-dik esztendejében világi ditsösséges pályafutását el végzette, kinek emlékezetét sok tudós munkái halhatatlanná tették. — A' Niderlandiai Bétsi Kancelláriát széllyel oszlatta Ő Felsége, Gr. *Trautmansdorf* Kancellariusnak 6000, a' több tisztviselőknék pedig normális pensiót rendelni méltóztatott, addig, míg más hivatalbéli nyilások lennének. Az Austriai seregeknek Génuai földre

lett menetelek miatt, a' Bétsi udvar és Génua közt támadt békételesség szerentsésen, és mind a' két résznek tökéletes meg elégedésére, elintéztetett. A' Litvániai nagy hertzege lakosainem kész pénzben, hanem naturálékban parantsoltattak ezen esztendőbéli adájokat ki fizetni. — A' Német Országban táborozó Britanniai seregek, minden halasztás nélkül Angliába fognak által tétetni. A' Rómában múltató Frantzia királyi hertzege asszonyok, néhai *XVI Lajos* király édes attyának testvérjei, meg nem nyerhették a' Fels. Császártól, hogy a' Tempeli fogságban lévő királyi hertzege asszony hozzájuk mennyen, 's velek lakjon. Az Amériikai szabad Státusok, és Algiriai Dey közt szerzett békesség, Sept. 5. dikén ment tökéletességre *Donaldson* úr foglalatossága által. A' Hefzsen-Kasszeli Landgróf keményen meg tiltotta az eleség nemeinek tartományaiból való ki vitetést. Kasszel városában nagy pompával innepeltetett meg a' Landgróf és Fr. respublika közt végbe ment békességnek emlékezetes napja. — A' *Neuwied* hertzege asszony szabadtságot nyert örökös tartományába való visszaférésre. — A' Svécia ifjú királynak a' Mecklenburg-Schwerin-Gustrowi hertzege *Fridrik Ferentz* hajadon leánya *Lovisa Sarlotta* fog jövőendőbéli feleségül el jegyeztetni. —

* * * * *

Neuwiedből szerentsésen ki üzte *Kray* Generális maga avantgárdájával a' Frantziákat, 's mindgyárt akkor el is foglaltatta a' várost.